

LEGAL ALERT

VÝBĚR Z PRÁVNÍCH AKTUALIT

květen 2023

Vládní návrh zákona o ochraně oznamovatelů – jaké povinnosti plynou pro zaměstnavatele?

Návrh zákona, který do českého právního řádu transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019 / 1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, nyní bude projednávat Senát. Předpokládá se, že k dokončení legislativního procesu dojde do konce června tohoto roku, přičemž účinnosti by měl zákon nabýt zřejmě již dne 1. 8. 2023.

Návrh zákona se týká oznamování protiprávního jednání (tzv. whistleblowing). Společnosti by měly dle návrhu zákona svým zaměstnancům (a dalším osobám) umožnit bezpečně nahlásit nezákonné chování, které by mohlo poškodit společnost či třetí osoby.

Oznamovatel dle návrhu může učinit oznámení týkající se možného protiprávního jednání (k němuž již došlo nebo teprve může dojít) u osoby, pro niž vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost. Totéž je možné i u osoby, se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti. Návrh zákona nepočítá s anonymním oznamováním, neboť oznamovatel by měl v oznámení uvést mimo jiné i své údaje.

Povinným subjektem je podle návrhu zákona:

- každý zaměstnavatel, který v uplynulém kalendářním čtvrtletí zaměstnával v průměru nejméně 50 zaměstnanců;
- veřejný zadavatel (podle zákona upravujícího zadávání veřejných zakázek) s výjimkou obce s méně než 10.000 obyvateli;

- orgán veřejné moci vykonávající působnost v oblasti správy daně z příjmů právnických osob nebo správy odvodu za porušení rozpočtové kázně (a další vybrané orgány veřejné moci);
- osoba oprávněná poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr;
- další zaměstnavatelé, kteří působí v oblasti podnikání na kapitálovém trhu, pojišťovnictví či bankovníctví (bez ohledu na počet zaměstnanců).

Povinností výše zmíněných subjektů bude zejména zavést vnitřní oznamovací systém a určit příslušnou osobu, která bude odpovědná za plnění zákonných povinností. Oznamovatelům tím má být umožněno podávat oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému, přičemž se může jednat jak o vlastní technické řešení, tak i o systém poskytnutý třetí stranou.

V případě nesplnění příslušných zákonných povinností (což může být klasifikováno jako přestupek), bude možné uložit pokutu, a to až do výše 400.000 Kč (v případě nezveřejnění povinných informací nebo neprovedení nápravného opatření ve stanovené době) nebo až do výše 1.000.000 Kč u ostatních přestupků (např. pokud by byl oznamovatel vystaven odvetnému opatření – např. rozvázání pracovního poměru, snížení mzdy, převedení na jinou práci apod.). Přestupku se však může dopustit i oznamovatel, a to pokud vědomě podá nepravdivé tvrzení, přičemž mu může být uložena sankce až do výše 50.000 Kč.

Zavedení Evropského jednotného patentu

Dne 1. 6. 2023 vstoupí v platnost Evropský jednotný patent a tentýž den zahájí svou

činnost také Jednotný patentový soud, který bude příslušný k projednání žalob pro porušení nebo zrušení jednotných patentů.

O Evropský jednotný patent bude možné požádat pro všechny evropské patenty udělené k 1. 6. 2023 (nebo později) a účinky bude mít ve všech členských státech, které se účastní jednotného patentového systému – tedy ne ve všech členských státech EU.

V současnosti se jednotného patentového systému účastní 17 členských států EU, a to Belgie, Bulharsko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Slovinsko a Švédsko.

Žádost o jednotnou patentovou ochranu musí být podána do jednoho měsíce od zveřejnění oznámení o udělení předmětného evropského patentu. Územní rozsah této ochrany však zůstane nezměněn, a to i v situaci, kdy po jeho registraci Dohodu o jednotném patentovém soudu ratifikují další členské státy.

Kdy podléhá užívání kamerového systému pravidlům pro zpracování osobních údajů?

Úřad pro ochranu osobních údajů byl doposud toho názoru, že pravidlům pro zpracování osobních údajů podléhá užívání kamerového systému až v případě, kdy je pořizován záznam. V souvislosti s výkladovými vodítky však úřad svůj přístup změnil, a v současnosti hodnotí plnění povinností z GDPR i u on-line kamerových systémů.

Dle úřadu je i v tomto případě důležité řádně plnit informační povinnost vůči osobám, které mohou být kamerou zachyceny. To ostatně plyne i z pokynů Evropského sboru pro ochranu osobních údajů. Tyto pokyny doporučují uplatnit tzv. vícevrstvý přístup, kdy první vrstvou

má být informační tabule umístěná na takovém místě, aby si ji bylo možno všimnout ještě před vstupem do sledovaného prostoru. Na ceduli by měl být uveden účel sledování, totožnost správce a kontakt na něj, poučení o právech subjektů údajů a informace o podstatných dopadech. Ve druhé vrstvě by měla být uvedena zmínka o možnosti získat další (podrobnější) informace, a to ať už formou letáku, dobře viditelného plakátu či digitálně.

Nejvyšší soud ČR se vyjádřil k informovanému souhlasu pacienta s lékařským zákrokem

Nejvyšší soud ČR uzavřel, že poskytovatel zdravotní péče je před provedením zákroku povinen pacientovi poskytnout údaje o jeho aktuálním zdravotním stavu, o povaze a účelu navrženého léčebného postupu, o předpokládaném výsledku, o rizicích, s nimiž je zákrok spojen, a o jiných možnostech řešení zdravotních obtíží pacienta. Musí tak učinit natolik srozumitelně, aby pacient vzhledem ke svému postavení a zdravotnímu stavu pochopil podstatu informací a byl schopen se podloženě vyslovit, zda zákrok podstoupí.

Základní formou je ústní vysvětlení, neboť jen v některých případech je předepsána písemná forma. Ústní podání lékaře zároveň nejlépe umožňuje zprostředkovat potřebné informace způsobem, který zákon označuje za srozumitelný a pochopitelný, aby bylo možno rozumně předpokládat, že si pacient dokázal uvědomit obsah všech složek poučení. To platí i v případě obligatorní písemné formy nebo přistoupí-li poskytovatel zdravotní péče na žádost pacienta či z vlastní iniciativy k písemnému zachycení poučení a vyjádření souhlasu; základní údaje je zpravidla třeba i tehdy poskytnout ústně a nemůže je nahradit jen písemné sdělení. Bylo-li poučení dáno tímto

kombinovaným způsobem, pak ve sporu o náhradu újmy odvozované od provedení zákroku bez informovaného souhlasu musí soud pečlivě posoudit veškeré konkrétní okolnosti, za jakých byl pacient informován a v jaké situaci, případně v jakých časových souvislostech vyslovil souhlas se zákrokem. Budou se lišit běžné rutinní či opakované výkony od závažnějších zákroků, při nichž má zase význam rozlišení, zda jde o postupy předem plánované či zda jsou reakcí na úraz či náhlou indispozici pacienta. Má-li pacient kromě jiného též právo vzdát se podání informací o svém zdravotním stavu, má bezpochyby i právo v mezích možností určit, nakolik podrobně se bude předloženými údaji zabývat a jak s nimi naloží. V rámci práva na autonomii pacienta se tak zároveň musí projevit i jeho jistá odpovědnost za způsob, jakým ji využije.

Nelze tedy paušalizovat a trvat ohledně poučení pacienta bezvýjimečně na určitém obsahu či formě (není-li výslovně předepsána), nýbrž závěr, zda informace byla podána v souladu se zákonným požadavkem, je nezbytné učinit vždy individuálně a na základě zhodnocení všech okolností provázejících daný lékařský výkon i poměrů, které mu předcházely.

(dle rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 3100/2021)

Kdy je usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným určité, resp. neurčité?

Nejvyšší soud se vyjádřil k neurčitosti usnesení valné hromady. V této věci valná hromada přijala usnesení, jímž pověřila jednatele společnosti, aby pokračovali v přípravě projektu rozdělení společnosti odštěpením.

Nejvyšší soud uvedl, že takové usnesení není neurčité, a to z toho důvodu, že nelze zaměňovat neurčitost usnesení valné

hromady s jeho obecností. Usnesení, kterým valná hromada uděluje pokyn svému statutárnímu orgánu, tak není (nutně) neurčité jen proto, že nedosahuje míry konkrétnosti podle představ jednotlivých společníků. Jinak řečeno, není vyloučeno, aby valná hromada udělila statutárnímu orgánu společnosti pokyn i v obecné formě, aniž by šlo o neurčité rozhodnutí.

Ustálená rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ke zdánlivosti právního jednání uvádí, že projev vůle je neurčitý, pokud použité výrazy nejsou dostatečně konkrétní a jasné, takže nelze určit, jaké právní následky má projevená vůle vyvolat. Taková jednání, která jsou po obsahové stránce neurčitá nebo co do formy (užití výrazových prostředků) nesrozumitelná, u nichž pro vadu projevu nelze stanovit právní následky, které by byly způsobilé účastníky zavazovat, označuje zákon za zdánlivá („nicotná“). „Nicotnost“ působí ex lege a soud k ní přihlédne i bez návrhu účastníků z úřední povinnosti.

(dle usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 955/2022)

V případě jakýchkoliv dotazů nebo potřeby konzultace se na nás, prosím, neváhejte obrátit prostřednictvím e-mailové adresy info@sirokyzrzavecky.cz.

Tento dokument je možné užít pouze pro osobní potřebu. Jakékoliv užití tohoto dokumentu k jinému než zmíněnému účelu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování je bez souhlasu společnosti ŠIROKÝ ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o. („SZ“) zakázáno. Užitím tohoto dokumentu nevzniká mezi uživatelem a SZ žádný právní vztah, a zejména uživatel nevzniká žádné právo vůči SZ, vyplývající z užití tohoto dokumentu. Nabízení tohoto dokumentu k využití široké veřejnosti nepředstavuje poskytnutí právní porady ve smyslu zákona o advokacii. SZ není odpovědná za využití tohoto dokumentu bez její přímé asistence a revize konečného obsahu. Informace zde uvedené nejsou vyčerpávající, a proto nemohou být považovány za poskytnutí specifické právní rady.